

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 /Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

СИЛАБУС ДО

«ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
За освітньою програмою	Географія
Статус освітнього компоненту	обов’язковий

Назва курсу	Виробнича практика зі спеціальності
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 «Природничі науки» 106 «Географія»
Викладачі	Лета Василь Васильович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	vasyl.leta@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=1797
Мова викладання	Українська
Тривалість	4,5 / 135
Обсяг	Самостійна робота 45 год., індивідуальна – 90 год.
Формат	Комбінований.
Анотація	Система географічних наук складена з блоків природничої та соціально-економічної географії, основу яких складають як теоретичні знання, так і практичні навички. За допомогою виробничої практики студенти мають змогу поглибити свої знання у певній галузі географічної науки, здійснити апробацію знань, опанувати методику прикладних географічних досліджень, здобути нові уміння та навички.
Ключові слова	Практичні навички, апробація, методи географічних досліджень.
Мета та цілі практики	Метою «Виробничої практики зі спеціальності» є закріплення теоретичних знань, набутих студентами протягом трьох років навчання, ознайомлення з методикою математичного аналізу великих масивів статистичних даних, використання методу картографічного моделювання для відображення результатів досліджень. Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей: ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 9. Здатність працювати автономно. ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.

	ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства. ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах. ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтно-оболонки. ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання. ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати. ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності. ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси. ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.
Пререквізити	Передумовами проходження освітнього комплексу «Виробнича практика зі спеціальності» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Географія: ОК 1.1 Ділова українська мова; ОК 1.5 Вища математика з основами математичної статистики; ОК 2.6 Загальна гідрологія; ОК 2.7 Основи картографії; ОК 2.18 Фізична географія та природно-ресурсний потенціал України; ОК 2.19 Економічна і соціальна географія України; ОК 2.21 Географічне прогнозування; ОК 2.25 Географічні інформаційні системи; ВК 1.2 Основи наукових досліджень / Науково-дослідна робота студентів; ВК 2.2 Основи моніторингу довкілля / Екологічна експертиза та аудит; ВК 2.10 Методи географічних досліджень/ Методологія і методи суспільно-географічних досліджень.
Очікувані результати навчання	Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента «Виробнича практика зі спеціальності»: • вміти використовувати набуті раніше теоретичні знання на практиці для реалізації прикладних завдань та проведення досліджень - ПРН 1 • застосовувати набуті знання, уміння та навички в різних сферах географічної науки - ПРН 2 • вміти аналізувати статистичну та картографічну інформацію в межах окремої сфери діяльності - ПРН 3 • застосовувати методи математичної статистики та картографічного моделювання для відображення результатів досліджень - ПРН 4, 5 • використовувати спеціалізоване програмне забезпечення та геоінформаційні системи - ПРН 6 • вміти аналізувати фізико-географічні та соціально-економічні процеси та явища в межах об'єкту дослідження - ПРН 7, 8, 9

	• використовувати набуті професійні навички для реалізації наукових досліджень та проектів збалансованого розвитку території - ПРН 10 • дотримуватись професійних та етичних норм під час здійснення діяльності як виробничої, так і наукових - ПРН 11 • застосування набутих знань, умінь і навичок для розробки та удосконалення шляхів і методів оптимізації природокористування в межах окремої сфери діяльності та в комплексі - ПРН 12 • проводити міждисциплінарні дослідження екологічного стану окремих геосфер та їх взаємозв'язок з господарською діяльністю в межах окремої території - ПРН 13																		
Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися	Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: – диференційований залік; – поточне опитування; – виконання індивідуального завдання; – виконання самостійної роботи.																		
Необхідне обладнання	Матеріально-технічне забезпечення визначається індивідуально, в залежності від бази практики.																		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Студент у кінці практики зобов'язаний представити: 1. щоденник, оформлений на спеціальному бланку університету. У ньому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота за період практики; 2. польовий щоденник, заповнений згідно методичним рекомендаціям (має містити нотатки під час роботи у відповідному структурному підрозділі обраного для практики підприємства, установи чи організації); 3. індивідуальне завдання, яке студент отримує безпосередньо на місці проходження практики; 4. звіт практики, який повинен містити відомості про місце проходження практики; особливості здійснення професійної діяльності; перелік необхідних та набутих знань, умінь і навичок; стислий зміст роботи студента з використанням конкретних прикладів здійснення професійної діяльності та ілюстративних матеріалів (графіків, світлин, карт та ін.) Щоденник (оформлений на спеціальному бланку) перевіряється, затверджується керівником практики від виробництва та зберігається на кафедрі. Захист практики відбувається після її завершення. Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики та оцінювання зведеного звіту. <table><tr><th colspan="3">Критерії оцінювання практики</th></tr><tr><th>№</th><th>Вид контролю</th><th>Бали</th></tr><tr><td>1</td><td>Виконання завдань практики</td><td>50</td></tr><tr><td>2</td><td>Оформлення звіту</td><td>30</td></tr><tr><td>3</td><td>Виступ з доповіддю на захисті практики. Презентація результатів. Відповіді на запитання</td><td>20</td></tr><tr><td colspan="2">Сума балів</td><td>100</td></tr></table>	Критерії оцінювання практики			№	Вид контролю	Бали	1	Виконання завдань практики	50	2	Оформлення звіту	30	3	Виступ з доповіддю на захисті практики. Презентація результатів. Відповіді на запитання	20	Сума балів		100
Критерії оцінювання практики																			
№	Вид контролю	Бали																	
1	Виконання завдань практики	50																	
2	Оформлення звіту	30																	
3	Виступ з доповіддю на захисті практики. Презентація результатів. Відповіді на запитання	20																	
Сума балів		100																	
Підсумковий контроль, форма	Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики та оцінювання зведеного звіту.																		
Зміст практики	Програма виробничої практики складається з наступних етапів:																		

	- підготовчий етап (2 дні); - практичний етап (робота на підприємстві чи в установі, організації) (16 днів); - камеральний етап (3 дні). Підготовчий етап практики передбачає ознайомлення студентів з програмою практики, термінами, вимогами щодо оформлення звітності, затвердження напрямів дослідження з урахуванням місця проходження практики. На другому етапі виробничої практики студент повинен: - ознайомитись з місцем проходження практики, його структурними підрозділами; - пройти інструктаж з техніки безпеки; - отримати індивідуальне завдання від безпосереднього керівника практики на виробництві (установі); - взяти участь у польових і камеральних роботах, зібрати необхідні польові і фондові матеріали відповідно до теми практики; - провести спеціальні дослідження спрямовані на реалізацію індивідуальної дослідницької теми; - провести попереднє опрацювання зібраних польових і фондових даних і підготувати наступні звітні матеріали: 1) завірений у виробничій установі щоденник практики; 2) письмовий звіт, який містить у вступній частині інформацію про місце практики, зміст виконаних робіт і перелік зібраних матеріалів, а в основній – інформацію про природні чи соціально-економічні комплекси досліджуваної території (завдання 2) та попередні результати проведених досліджень згідно теми практики (завдання 4), а також додаток до письмового звіту з фактичними матеріалами (обсяг текстової частини звіту 10-12 сторінок). Додаток до звіту включає: карти фактичного матеріалу, польові загальнонаукові і прикладні карти та профілі на територію досліджень і ключові ділянки, польовий щоденник, бланки досліджень таблиці, копії з фондових матеріалів виробничих установ і організацій, фотографії та інші фактичні дані. Практика студента проходить згідно робочого графіку даного підприємства, установи, організації чи за попередньо узгодженим індивідуальним графіком. На камеральному етапі студент виконує наступні види робіт: - систематизація та аналіз матеріалів опрацьованих протягом другого етапу практики; - виконання індивідуального завдання та оформлення результатів роботи; - складання звіту за результатами практики.
Література для вивчення	Основна література 1. Ігошин М.І. Математичні методи і моделювання у фізичній географії: Підручник, Практикум. – Одеса: Астропринт, 2005. – 464 с. 2. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики : навч. Посіб. / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с. 3. Геренчук К. І. Польові географічні дослідження / К. І. Геренчук, Е. М. Раковська, О. Г. Топчієв. – К. : Вища школа, 1975. – 248 с. 4. Немець К.А. Просторовий аналіз у суспільній географії: нові підходи, методи, моделі. Монографія./ К.А. Немець, Л.М. Немець. – Харків: ХНУ, 2013. – 225 с. 5. Купач Т.Г., Дем'яненко С.О. Польові природничо-географічні

	дослідження територій: навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки «географія» та «освіта». – К., 2017. – 80 с. (з табл., картами та рис.) Допоміжна література 1. Мезенцев К.В. Суспільно-географічне прогнозування регіонального розвитку: Монографія / К. В. Мезенцев. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. – 253 с. 2. Жупанський Я. І. Соціально-економічна картографія : підруч. для студ. геогр., топогр.-геодез., екон. спец. ВУЗів. / Я. І. Жупанський, П. О. Сухий. – Вид. 2-ге – Тернопіль : Астон, 1997. – 274 с. 3. Іщук С. І. Розміщення продуктивних сил і територіальна організація виробництва / С. І. Іщук. – К. : Вид-во Паливода А., 2002. – 260 с.
Інформаційні ресурси	1. https://cutt.ly/7fN3fFX - положення про практику; 2. https://cutt.ly/6fN3oSZ; 3. https://cutt.ly/yfN3gDT; 4. https://cutt.ly/sfN3Evr.
Питання для підсумкового контролю	Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики: - звіт з виробничої практики; - щоденник практики; - робочі записи; - фактичні матеріали.